

φιλοκαλικά σταχυολογήματα

46

2020.8

...διαβάζω...ακούω...καταγράφω

"ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν τά ἐκ φιλομαθείας συνενεγκεῖν εὐρήματα" (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας)

ἡ Λυσόπορτα

Ἡ **Λυσόπορτα** - γιά νά τό ποῦμε ἀπό τήν ἀρχή - ἦταν ἓνα ὁμαδικό παιχνίδι τῶν νέων τῆς ἐποχῆς, γύρω στόν 6^ο αἰώνα. Ἡ μόνη πηγὴ πού ἔχουμε γι' αὐτό εἶναι ὁ Βίος τοῦ ἀγίου Συμεών τοῦ διά Χριστόν Σαλοῦ· ἓνα ἀπλό περιστατικό πού ἀναφέρεται ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἐνδιαφέροντα περιστατικά τοῦ Βίου.¹

Ὁ ἅγιος Συμεών ἔζησε στήν Ἔμεσα τῆς Συρίας² καί γνωρίζονταν ἐκεῖ μέ κάποιον ἔγγαμο διάκονο τῆς Ἐκκλησίας, τόν Ἰωάννη, στόν ὁποῖο μόνο ἐμπιστευόταν τά κρυπτά τοῦ βίου του, ὅταν οἱ ἄλλοι θεωροῦσαν τόν ἅγιο τρελλό καί ἀνισόρροπο.

Αὐτός ὁ διάκος Ἰωάννης εἶχε ἓναν γιό, ἔφηβο ἢ νεαρό ἄνδρα ὁ ὁποῖος εἶχε **δαιμονιστεῖ** μετὰ ἀπό κάποια σοβαρὴ ἁμαρτία πού διέπραξε. Εἶχε πορνεύσει μέ μιὰ γυναίκα παντρεμένη. Τὴν ὥρα πού ἔβγαινε ἀπὸ τό σπίτι της, χωρὶς νά τόν δεῖ κανεὶς, στήν πόρτα ἀκριβῶς τόν κυρίεψε τό δαίμονιο, ἀπὸ τό ὁποῖο ὁ ἅγιος ὅπως ἀναφέρει τό περιστατικό θέλησε νά τόν θεραπεύσει ἀλλά καί νά τόν σωφρονίσει.

Ἔπαιζαν λοιπόν μερικοὶ νέοι **Λυσόπορτα** τρέχοντας ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ἐνας ἀπὸ αὐτούς, ἦταν ὁ γιός τοῦ διακόνου Ἰωάννη, φίλου τοῦ Συμεών, πού εἶχε λίγες μέρες πρὶν διαπράξει τὴ σαρκικὴ ἁμαρτία.

οἱ ἅγιοι Συμεών διά Χριστόν Σαλός καί Ἰωάννης

¹ Ἡ μνήμη τοῦ ἀγίου Συμεών τιμᾶται στίς 21 Ἰουλίου. Ὁ κατὰ πλάτος βίος του σέ μετάφραση: Ὁ Ἅγιος Συμεών ὁ διά Χριστόν Σαλός, Περιβόλι τῆς Παναγίας, 1984.

² Ἔμεσα εἶναι ἡ σημερινὴ μεγάλῃ πόλη Χόμς τῆς Συρίας, βορειότερα τῆς Δαμασκοῦ, πρωτεύουσας τῆς Συρίας.

Συνέβη νά περνάει ὁ ἅγιος ἀπὸ τό μέρος ἐκεῖνο καί εἶδε τόν γιό τοῦ διάκου νά παίζει μέ τούς ἄλλους. Μέ τά πνευματικά μάτια του ὁ ἅγιος γνώρισε τήν κατάσταση τοῦ νέου, τήν ὁποία ἐκεῖνος δέν εἶχε κάνει σέ ἄλλους γνωστή.

Ζήτησε νά πάρει μέρος στό παιχνίδι, πού ἀποτελοῦνταν ἀπό δύο ὁμάδες.

— Ἐάν δέν μέ παίξετε κι ἐμένα, δέν θά σᾶς ἀφήσω νά τρέξετε, εἶπε ὁ Συμεών καί ἄρχισε νά τούς πετροβολάει.

Δέχτηκαν αὐτοί καί τόν ἔβαλαν στήν ἀντίθετη ὁμάδα, ἀλλ' αὐτός ἐπέλεξε καί πῆγε στήν ἴδια ὁμάδα μέ τό νέο, γιατί εἶχε τό σκοπό του.

Ὅταν ἄρχισαν νά τρέχουν, ὄρμησε ὁ ὄσιος πρὸς τό δαιμονισμένο νέο, τόν ἔφτασε καί χωρίς νά καταλάβει κανείς τίποτε, τόν χτύπησε δυνατά στό σαγόνι καί τοῦ λέει:

— Μή μοιχεύσεις ἄλλη φορά, ταλαίπωρε, καί δέν θά σέ πειράξει ὁ δαίμονας.

Μόλις εἶπε αὐτά, τόν σπάρραξε τό δαιμόνιο καί μαζεύτηκαν ὅλοι πάνω του. Ἔτσι πού ἦταν πεσμένος κάτω καί ἄφριζε, βλέπει ὁ νέος τό Σαλό νά διώχνει ἀπό μέσα του ἕνα μαῦρο σκύλο χτυπώντας τον μ' ἕνα ξύλινο σταυρό.

Ὅταν μετὰ ἀπό πολλές ὥρες ὁ νέος συνῆλθε καί τόν ρωτοῦσαν τί εἶχε πάθει, δέν μπορούσε νά τούς πει τίποτε ἄλλο παρά μόνο ὅτι:

— Κάποιος μοῦ εἶπε, νά μή πορνεύσω ἄλλη φορά.

Μόνο μετὰ τό θάνατο τοῦ ἀββᾶ, σάν νά εἶχε καθάρσει ὁ νοῦς του, διηγόταν σ' ὅλους τό περιστατικό μέ κάθε λεπτομέρεια.³

Δέν εἶναι ὡστόσο μόνο ἡ σαρκική πράξη πού καλωσορίζει τό δαιμονισμό. Οἱ λογισμοί, ἡ σκέψη καί τό δούλεμα τό νοῦ συνήθως μέ τή βοήθεια εἰκόνων (πορνογραφία) δίνουν ἐπίσης ἔναυσμα, πού ἀπό μόνα τους ἀρκοῦν γιά νά κάνουν τόν ἄνθρωπο ὑποχέριον τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅπως φαίνεται καθαρά ἀπό τόν Βίο τοῦ ἁγίου Ἰωαννικίου.⁴

---

³ Βίος, ὄπ.παρ. σελ. 75-76.

⁴ Ὁ Ὅσιος Ἰωαννίκιος ὁ Μεγάλος καί Θαυματουργός, Βίος, ἀκολουθία, παρακλητικός κανών, ἐκδ. Τέρτιος 2002 (ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου στίς 4 Νοεμβρίου).

«Ήταν κάποια γυναίκα πού είχε πορνικούς λογισμούς καί έπιανε κουβέντα μέ αὐτούς, σάν δηλαδή νά μπορεί κανείς νά συζητάει μέ τήν φωτιά, καί ἔτσι συγκατατέθηκε σ' αὐτούς καί σάν νά ἄρπαξε φωτιά καί ἀπό αὐτό **τήν κυρίεψε μανία καί βλάφτηκε τό μυαλό της**. Καί ἔτσι ἡ ἔλεεινή τρελλάθηκε, ἔσκιζε τά ρούχα της, τραβοῦσε καί ξερίζωνε τά μαλλιά της καί ἔκαμνε καί ἄλλα κοντά σ' αὐτά, πράγματα ἄσεμνα.

» Σάν ἄγριο γουρούνι περιπλανιόταν στήν ἔρημιά, δέν περπατοῦσε ὀρθία ὅπως οἱ ἄνθρωποι καί οὔτε εὔρισκε ἀπό κάπου τό φαγητό της ἀλλά ἄλλες φορές ἄρπαζε τίς σάρκες της σάν νά ἦταν ξένες καί τίς καταξέσχιζε, γεμίζοντας τούς δρόμους μέ αἷματα καί σέ ὅσους περνοῦσαν ἔδειχνε πρόσωπο ὄχι ἰλαρό καί σωφρονισμένο. Τότε ἀγρίευαν τά μάτια της καί σάν ξαφνιασμένη ἔβλεπε καί ἔτριζε τά δόντια της καί χτυποῦσε τά σπλάγχνα μέ μπουνιές, μέ τά ἴδια της τά χέρια, καί σφύριζε σάν φίδι καί ἔβγαζε ἀναρθρες κραυγές καί μέ ὅλα αὐτά, ἐπειδή μέ τήν συνεργία τοῦ ἐρωτικού **δαίμονα τῆς φιληδονίας**, εἶχαν κατοικήσει μέσα της καί ἄλλα πονηρά πνεύματα καί ἔχοντάς τήν σάν ὄργανό τους, τό κάθε δαιμόνιο παρουσίαζε τήν δική του ἐνέργεια στούς διαβάτες.

» Καί ἀφοῦ καταταλαιπωρήθηκε γιά ἀρκετές ἡμέρες μέ αὐτά καί γυρνοῦσε ἀπό βουνό σέ βουνό καί περιπλανιόταν σάν μανιακή, ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ πού προσφέρει κάθε ἀγαθό καί τό χορηγεῖ ἀπλόχερα, δέν τήν ἐγκατέλειψε, ἀλλά τήν ὀδήγησε στό ὄρος Χελιδόνα καί τήν ἀνέβασε ἀκριβῶς σ' ἐκεῖνο τόν τόπο ὅπου βρισκόταν ὁ μέγας πατήρ ἡμῶν, ὁ Ἰωαννίκιος.

» Μόλις τόν εἶδαν τά ἄσεμνα πλήθη τῶν δαιμόνων πού ἦταν μέσα της, ἀφανίστηκαν ὅπως λιώνει τό κερί στή φωτιά καί γίνεται καπνός, πέταξαν ἀπό τήν τρελλή καί ἡ δύναμη καί ἡ ἐνέργειά τους ἐξορίστηκε. Καί ἡ γυναίκα, μόλις εἶδε τόν δίκαιο ἀμέσως ἦρθε σέ φυσιολογική κατάσταση χωρίς κανείς νά τό ἐλπίζει». ⁵

Οἱ γιατροί συχνά, ἀγνοώντας τήν ἐνέργεια τῶν δαιμόνων, ἀποκαλοῦν τό δαιμονισμό ψυχοπάθεια, σχιζοφρένεια, παράνοια καί τά ὅμοια. Δέν γνωρίζουν τά πραγματικά αἷτια τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν—κάτι εἶναι πολύ φυσικό, ἀφοῦ ὁ δαιμονισμός δέν φαίνεται στίς ἀκτινογραφίες οὔτε μετριέται μέ τά ἰατρικά ὄργανα πού διαθέτει ἡ ἐπιστήμη τους.

⁵ Ὁπ.παρ. κεφ. 22, σελ. 41-42.

Νοσοκομείο γι' αυτές τις νοσηρές έκδηλώσεις είναι η άγια Έκκλησία.⁶

Ἡ *Λυσόπορτα* βέβαια (γιά νά μήν ἀδικοῦμε καί τό παιχνίδι) δέν φαίνεται νά ἔχει σχέση μέ τή λύσσα (πού γράφεται μέ δύο σίγμα). Ἡ λύσσα ὁμως ἔχει σχέση μέ τό δαιμονισμό κι αὐτό εἶναι τό σημαντικό γιά τό θέμα μας.

Ἐτυμολογικά ἡ λέξη «λύσσα» προέρχεται ἀπό τό «λύειν τόν νοῦν», φανερώνει δηλαδή κάποιον πού ἔχει χάσει τό μυαλό του, ἔχει 'λυμένο', ξεχαρβαλωμένο τό νοῦ του.⁷

Εἶναι «ἔκσταση φρενῶν».⁸

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης ἀποκαλεῖ «λύσσα» τό πορνικό πάθος, καί ἀλλοῦ πάλι ὁ ἴδιος κάνει λόγο γιά «λύσσα τῆς ἀκολασίας».⁹

Κάθε πάθος ὁμως, προκαλεῖ 'λύσσα', κι ἀκόλαστος δέν λέγεται μόνο αὐτός πού ἐπιδίδεται στή συγκεκριμένη σαρκική πράξη.¹⁰

Ἀγνότητα εἶναι ἡ φυσική κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε γιά νά μείνει ἀγνός καί παρθένος.¹¹

⁶ Ρωμανοῦ Μελωδοῦ (μετ. Κουστίνη), Β' 443: «**Τό ἱατρεῖο τῶν ψυχῶν ἀνοιξε μέ ἀπλοχεριά γιά τούς κριματισμένους ὁ μόνος τῶν σωμάτων καί τῶν ψυχῶν Ἰατρευτής**».

⁷ Ἐτυμολογικόν τό Μέγα, 1816, 518: «*Λύσσα, ἡ μανία· παρά τό λύειν τόν νοῦν· καί παρά τήν λύσιν τῶν κατὰ ψυχὴν λογισμῶν, καί τοῦ παλαιοῦ τῶν φρενῶν κατασπέρματος· ἢ παρά τό ἀφέτους εἶναι τούς κατεχομένους ἐξ αὐτῆς*».

⁸ Θεοδώρου Στουδίτου, Μικρά Κατήχηση 9: «*Ἄς σβήσομε τόν ἔρωτα τῆς σάρκα, γιατί καταφλέγει τόν οἶκο τῆς ψυχῆς. Δέν εἶναι ἡ δ ο ν ἡ αὐτή, ἀλλά ὁ δ ὕ ν η χαλεπή. Δέν εἶναι εὐχαρίστηση αὐτή ἀλλά ἔκσταση φρενῶν καί πονηρή ἀλλοίωση. Κι αὐτό τό γνωρίζουν ὅσοι ἐπανεκάμψαν ἀπό τή **λύσσα τῆς σάρκα** καί ἔστρεψαν τή καρδιά τους μόνο πρὸς τό Θεό. Κι ἄραγε τί εἶναι πιό γλυκύ καί καλοδεχούμενο!*»

⁹ Ἄλλοι ἅγιοι Πατέρες ἐπίσης: **Μ. Βασίλειος** («μίξεως τήν λύσσαν»), **Γρηγόριος Θεολόγος** («λυσαῖ ἡ σάρκα ἐπαναστατώντας φανερά ἢ στά ὕπουλα»), **Γρηγόριος Νύσσης** («μοιχική λύσσα», «ἀκόλαστος λύσσα»), **Ἐφραίμ Σύρος** («ἐπιθυμητή λύσσα»), **Ἰωάννης Χρυσόστομος** («ἐσύροντο πρὸς ταύτην τήν λύσσαν»), **Κλήμης Ρώμης** («λύσσα ἔρωτος»).

¹⁰ **Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ**, Περί ἀρετῶν καί κακιῶν, 6, Φιλοκαλία 2, 303: «*Ἐκεῖνος πού ἀγαπᾷ τή φιλοχρηματία, τή φιλαργυρία καί τήν πλεονεξία εἶναι **ἀκόλαστος**. Γιατί ὅπως ὁ ἀκόλαστος ἔχει ἔρωτα πρὸς τά σώματα, ἔτσι καί αὐτός ἔχει ἔρωτα πρὸς τά χρήματα. Ἡ μάλλον, αὐτός εἶναι πιό ἀκόλαστος, διότι δέν ἔχει τόση βία ἀπό τή φύση νά τόν σπρώχνει σ' αὐτά*».

¹¹ **Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ**, ΕΟΠ 24 (97): «**Ἡ παρθενία φυτεύθηκε στή φύση τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἄνθρωπος ἀπό παρθενική γῆ πλαστουργήθηκε, ἡ Εὐα κτίστηκε ἀπό μόνο τόν Ἀδάμ καί στόν**

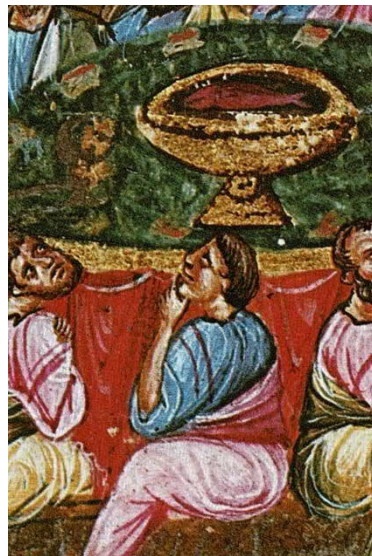
Ὁ ἐχθρὸς μᾶς ξέντυσε ἀπὸ τὰ βασιλικά ρούχα, μᾶς ἔκανε ζητιάνους, ἐξόριστους σὲ μακρινή γῆ καὶ ὑπόδουλους.¹²

Ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τῆ δυναστεία του, ἀπὸ τὰ δεσμά τῶν παθῶν εἶναι ἡ μόνη τῶρα ἀληθινὴ ἐλευθερία. Ἐθνικοὶ ἥρωες ἐδῶ εἶναι οἱ Ἅγιοι, οἱ πραγματικὰ ἐλεύθεροι.

Εἴμαστε κεκλημένοι στὴν Οὐράνια Ἱερουσαλήμ, ὅπου κανένας μας χωρὶς τὸ ἀρχικό ἔνδυμα, τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου δὲν θὰ μπορέσει νὰ εἰσέλθει στοὺς χορούς τῶν ἁγίων.

«Ἰματισμένοι καὶ σωφρονοῦντες»¹³ θὰ ἀντέξουμε τὴν εὐωδία καὶ τὸ κάλλος τοῦ πού διαφορετικὰ θὰ ἐλέγχει τὴν ἀμέλειά μας.

Μὴ μείνωμεν ἔξω τοῦ Νυμφῶνος!...

Ἐκδότης: Ἀρχιεπίσκοπος Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν & πάσης Ἑλλάδος Μακάριος
Ἑπικοινωνία: archbishopmakarios@gmail.com

παράδεισο ὑπῆρχε τὸ πολίτευμα τῆς παρθενίας... καὶ ὅταν μέ τὴν παράβαση εἰσῆλθε στὸν κόσμον ὁ θάνατος τότε ἔγνω Ἀδάμ Εὐαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συνέλαβε καὶ ἐγέννησεν'».

¹² **Μακαρίου Αἰγυπτίου, 1:7: «Ὁ Ἀδάμ, παραβαίνοντας τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπακούοντας σὲ πονηρὸ φίδι, πωλήθηκε καὶ ἔδωσε τὸν ἑαυτό του σὲ τὸν διάβολο, ὁ ὁποῖος ντύθηκε τὴν ψυχὴν, δηλαδή αὐτὸ τὸ 'δημιούργημα τὸ καλὸ' πού δημιούργησε ὁ Θεὸς κατ' εἰκόνα του».**

¹³ *Μαρκ. 5:15· Λουκ. 8:35.*